MUSEUMPARK
HEILIG LAND STICHTING
ORIENTALIS

PUBLIEKSJAARVERSLAG 2020

MUSEUMPARK ORIENTALIS

Museumpark Orientalis

Heilig Landstichting

INHOUD

Jaarverslag 2020 2
Orientalis 2020 Een bijzonder jaar 2
Algemeen 3
Orientalis en de omgeving 4
Orientalis en het programma 5
Exposities 5
Activiteiten 6
Orientalis en interne organisatieontwikkeling 9
Verslag van de Raad van Toezicht 10
Orientalis in de pers 11
Jaarrekening 2020 13
Cijfers 13
Toelichting jaarrekening 2020 15

Contactgegevens 16
Bijlage 1 Programma Zomerseizoen 2020 “Zomerkriebels” 17
Bijlage 2 Orientaalse recepten voor thuis 20

JAARVERSLAG 2020

ORIENTALIS 2020 EEN BIJZONDER JAAR

2020 Is voor Museumpark Orientalis een jaar van bijzonder gebeuren. Voor iedereen was 2020 het pandemisch jaar, onvergelijkbaar, bijzonder, gek en ongewoon. Triest, dramatisch en een jaar waarin ook het onbespreekbare bespreekbaar werd.

Wanneer Orientalis op 10 januari 2020 de poort sluit na een succesvol Feest van Licht weten we op dat moment nog niet dat we nog drie keer zullen sluiten in het jaar dat voor ons ligt. Op 1 maart zoals gebruikelijk weer open, op 15 maart gesloten door de lockdown-maatregelen. Op 1 juni weer open als doorstroomlocatie met een prachtig zomerprogramma. Op 1 oktober weer gesloten voor dagelijks bezoek om te bezuinigen en de exploitatie te redden. En dan weer open op 12 december met het kerstprogramma, het Feest van Licht, om - tot overmaat van ramp - drie dagen later op 15 december weer te moeten sluiten door de strengere lockdown.

Drie keer open, drie keer dicht, een bijzonder gebeuren in een bijzonder jaar. Ons motto ‘wat je nergens anders vindt’ gold dit jaar op veel plaatsen, op veel momenten, voor veel mensen.

De resultaten zijn overeenkomstig. Een dieptepunt van 20.360 bezoekers. Een dreigende ondergang met een noodzakelijke sanering die we op 1 oktober moesten inzetten, werd door de provincie enigszins opgevangen met een subsidie uit het Covid-19 fonds. In de loop van het najaar herstelde Orientalis zich wederom met betekenisvolle subsidies van de Provincie Gelderland, het Kickstartcultuurfonds, de Gemeente Berg en Dal (Covid-19 gelden) en het Mondriaanfonds. In zijn algemeenheid kunnen wij stellen dat Orientalis dankzij deze incidentele subsidies 2020 wist te overleven.

Het jaarlijks evenement “Feest van Licht” werd op een professionele wijze neergezet met externe marktpartijen en was veelbelovend. Echter, na de opening op 12 december werden de lockdownmaatregelen strenger en sloot het park wederom op 15 december.

Ten aanzien van de overdracht van de administratie naar de nieuwe administrateur werden we geconfronteerd met een leemte als gevolg van de geringe medewerking tijdens de overdracht. Het kostte de nodige inspanning om een ordentelijk en overzichtelijk geheel te krijgen wegens het plotselinge vertrek van de vorige medewerker.

We sluiten het jaar 2020 financieel af met een gering negatief resultaat. Echter, in het jaar 2020 werd de ontwikkeling van Orientalis die in 2020 zou zijn ingezet volgens het Toekomstplan 2019 “Cultuurpark Heilig Land” wreed onderbroken. We hebben niet de stappen kunnen zetten die we voor ogen hadden. En dat is jammer en onvermijdelijk gezien de pandemie. De tijd hebben we benut en onze energie gezet op onze interne organisatie en de samenwerking met de betrokken stichtingen binnen het landschapspark Heilig Land. We hebben het gesprek met onze omgeving gevoerd en positieve ondersteuning gemerkt bij onze toekomstplannen en daarbij met onze externe relaties en stakeholders breed overleg gevoerd over onze toekomstplannen. We hebben de binding met onze vrijwilligers ondanks de lockdown voor een belangrijk deel goed kunnen behouden. De bezoekers hebben mogen genieten van een aantal mooie activiteiten, exposities en tentoonstellingen. We hebben tijd genomen om na te denken met elkaar, met onze omgeving en gemerkt dat wat eerder onbespreekbaar leek, bespreekbaar werd.

We vinden het passend bij deze tijd waarin gevraagd wordt om de lock-down maatregelen te blijven volgen en vol te houden om u als lezer te verrassen met enkele recepten voor thuis van Oriëntaalse gerechten. We publiceerden deze dit jaar op onze website. Aan het einde van dit verslag in bijlage 2 treft u deze recepten aan.

ALGEMEEN

In 2020 ontvingen we 20.360 bezoekers. De expositie “Op weg naar het paradijs” en het beleefprogramma Zomerkriebels waren de grote trekkers. Anderzijds is onze klassieke doelgroep met een wat oudere leeftijd terughoudend gebleken om erop uit te gaan in dit pandemisch jaar. De stroom van scholieren stopte. Hadden we vorig jaar 7000 scholieren (VO en PO), in 2020 waren dat er ongeveer 500 in georganiseerd verband.

De horecagelegenheid Le Souk d’Orient ging failliet. Dat was onvermijdelijk gezien de lockdown. We hervatten de werkzaamheden onder een nieuwe naam “Dromedaris” per 1 juni 2020. Dit keer met een exploitatie in eigen handen. De opbrengst droeg positief bij - maar in geringe mate - aan het totale exploitatieresultaat.

De verhuuropbrengsten van de tweede horecagelegenheid in het park de “Romeinse Herberg” droogden op. Er waren te weinig subsidiemogelijkheden voor de exploitant en er was nauwelijks omzet gezien het karakter van het park als doorstroomlocatie. Mede om die reden en op verzoek van de exploitant is in onderling overleg besloten om de 32-jarige verhuurovereenkomst te beëindigen per 31-01-2021 en is een vergoeding voor inventaris en goodwill overeengekomen.

Het groenonderhoud, het groenbeheer en het onderhoud van de rijksmonumenten en andere gebouwen in het landschapspark is gestaag gevorderd. Met de subsidie uit 2019 van de gemeente Berg en Dal is een aanzet geleverd voor planmatig onderhoud van delen van het park. Besloten is om de relatie met de huidige maatschappelijke partner te beëindigen per 1 juni 2021 in onderling overleg en ter behartiging van wederzijds belang. Dat is jammer en geeft ons tegelijkertijd gelegenheid om onze maatschappelijke taak en het werken met sociale ondernemingen te verbreden, nieuwe vorm en inhoud te geven en onze vrijwilligersorganisatie te versterken. Dat willen we graag.

Met de sanering van 1 oktober hebben we onze organisatie lean and mean gemaakt overeenkomstig onze visie op de toekomstige exploitatie van het museumpark. De infrastructuur zoals tot stand gebracht in 2019 met de ondersteuning van subsidies qua ticketing en automatisering van toegangsbewijzen heeft ons enorm geholpen bij de gastvrije ontvangst van onze bezoekers. Met de gebiedsexploitatie hebben we een start gemaakt in de overleggen met omwonenden en de drie werkgroepen die daarbij actief waren. Dat heeft geleid tot een verklaring ter ondersteuning van de toekomstige exploitatieopzet van Orientalis. Deze ondersteuning is ook vastgelegd in een brief aan het college van B&W van gemeente Berg en Dal en vervolgens door het college aan de gemeenteraad voorgelegd. Wij zijn blij met het goede overleg met de omwonenden en de dorpsvereniging.

De aanscherping van de bestuurlijke organisatie en de verbinding met de nevenstichtingen die op het landschapspark actief zijn is positief verlopen. Er is sprake van een gezamenlijke visie op behoud en verfraaiing van het erfgoed. Er is commitment om de ambitie van het Toekomstplan daadwerkelijk ter hand te nemen en daarin te investeren voor zover de middelen dat toelaten.

ORIENTALIS EN DE OMGEVING

Er is in 2020 voortvarend gewerkt aan de uitwerking van het Toekomstplan Orientalis, Cultuurpark Heilig Land. Met bewoners, overheden, betrokken collega-organisaties en stakeholders werd overleg gevoerd over mogelijkheden en haalbaarheden, moduleringen in het plan en prioritering alsmede plan van aanpak en werkwijze bij de realisatie van het Toekomstplan.

Er waren 12 bewonersbijeenkomsten, variërend van bijeenkomsten in het dorpshuis tot de voorbereiding van werkgroep- bijeenkomsten en follow-up van die dorpsbijeenkomsten. Tijdens de sessie in de Bosduivel van 13 juli 2020 werden drie werkgroepen geïnstalleerd. De bijeenkomst werd voorbereid en gehouden samen met de projectgroep van bewoners onder begeleiding van Spectrum, provinciaal adviesbureau voor maatschappelijke participatie, met financiële ondersteuning van de provincie Gelderland. Er ontstonden drie werkgroepen met als thema's programma, natuur/ecologie en ruimtelijke plannen. In deze werkgroepen participeerden medewerkers, bestuur en RvT leden van Museumpark Orientalis alsmede bestuursleden van de twee andere stichtingen die actief zijn in het landschapspark. De eerste twee werkgroepen leverden een gezamenlijk document op aan Orientalis met als titel "Een duurzame exploitatie van Orientalis". Dit document werd met een adhesiebetuiging aan Raad en college van gemeente Berg en Dal gestuurd. De derde werkgroep loopt door in 2021 en begeleidt de ruimtelijke plannen zoals verwoord in het Toekomstplan "Cultuurpark Heilig Land" en de aanpassingen daarop in de visie op exploitatie en gebiedsontwikkeling. De Vereniging Vrienden van Orientalis en de dorpsvereniging waren steeds aangesloten bij deze bijeenkomsten en werden actueel op de hoogte gehouden. Met het parochiebestuur is positief overleg gevoerd over de voortgang van het Toekomstplan. De betrokkenheid van allen is groot.

Het overleg met provincie heeft in oktober plaatsgevonden en geleid tot de formulering van voorstellen vanuit Orientalis naar culturele infrastructuur in Gelderland en de regio 025 in "post-Corona-periode". De relatie met de provinciale overheid is in 2020 geïntensiveerd. Er was op diverse momenten bestuurlijk en ambtelijk overleg met de gemeente Berg en Dal. De informatieavond met de gemeenteraad werd verplaatst naar begin 2021.

De vrijwillige inzet van diverse leveranciers, subsidienten, stakeholders en particulieren is groot, omvangrijk en krachtig gebleken ondanks de Corona-uitbraak. Er is sprake van bereidwilligheid vanuit maatschappelijk engagement van het bedrijfsleven en MKB op lokaal (gemeente Berg en Dal en Nijmegen) en regionaal niveau. De beweging zoals beschreven in het Toekomstplan, Cultuurplan Heilig Land wordt herkend in hun maatschappelijke relevantie. De ontwikkeling en aanpassingen in het plan ondervinden sympathie. De inzet van vrijwilligers was weliswaar minder gezien de angst voor besmetting. Met de interne vrijwilligersbijeenkomsten is de betrokkenheid geborgd maar – begrijpelijk – heeft niet tot intensievere inzet geleid. Een vernieuwde aanpak en herinrichting van de vrijwilligersorganisatie is ingezet.

ORIENTALIS EN HET PROGRAMMA

EXPOSITIES

1 MAART - 30 SEPTEMBER TOEN GOD NOG SCHREEF

In Museumpark Orientalis maakt de bezoeker een reis door de wereld van drie heilige boeken: Tenach, Nieuwe testament en Koran. Deze expositie is een korte inleiding op het Museumpark en gaat met zevenmijlslaarzen door de geschiedenis van deze heilige boeken van Jodendom, Christendom en Islam.

2 JULI - 20 OKTOBER OP WEG NAAR HET PARADIJS

Hoe verhoudt het paradijsverhaal van de tuin van Eden en Adam en Eva zich tot de duizenden jaren oude zoektocht van de mens naar het paradijs? De tentoonstelling 'Op weg naar het Paradijs' werpt een bijzonder licht op deze vraag en neemt je mee terug naar de oorsprong van het aardse paradijs, langs het oude Egypte en Babylonië, om uiteindelijk bij het hemelse paradijs uit te komen. Aanleiding voor de tentoonstelling zijn de ontdekkingen die Tom Buijtendorp in zijn onderzoek over dit onderwerp heeft gedaan. De expositie is samengesteld in samenwerking met projectleider Wim de Mul. In Trouw verscheen een paginagroot artikel.

12 DECEMBER – 14 DECEMBER DE GROOTSTE KERSTSTAL VAN EUROPA

Dit jaar niet het hele diorama, maar een selectie. De meest bijzondere scenes en de mooiste figuren uit het kerstdiorama zijn in vitrines opgesteld.

12 DECEMBER – 14 DECEMBER DE MEEST BIJZONDERE KERSTKRIBBEN COLLECTIE HOUTZAGER

In 1987 kreeg het museum deze omvangrijke collectie kerstkribben van mevrouw dr. Elisabeth Houtzager ten geschenke. De zeer opmerkelijke verzameling telt meer dan 800 verschillende kerstgroepen afkomstig uit vele landen ter wereld, in alle maten, materialen en technieken. Ze werd opgebouwd in een periode van vijftig jaar en geldt als één van de meest representatieve kerstkribbencollecties ter wereld die in particulier bezit tot stand kwamen.

Romeinse straat Grieks huis

15 AUGUSTUS – 15 SEPTEMBER
OVERZICHTSTENTOONSTELLING VAN HET WERK VAN AREF DAMEE

Aref Damee is een kunstenaar die is geboren in Afghanistan en tegenwoordig woont en werkt in Arnhem. Hij heeft gestudeerd aan de kunstacademies van St. Petersburg (RU) en Amsterdam. Zijn werk is een reflectie op het dagelijks leven en de dingen die er in de wereld gebeuren. Zijn werk is daarom vaak actueel, maar ook kan hij wegdromen bij een mooi landschap.

Romeinse straat Sanhedrin

1 MAART - 30 SEPTEMBER KUNST VAN HET SAMENLEVEN

Vijfentwintig sociale organisaties uit het Rijk van Nijmegen en vijftig kunstenaars onderzoeken verbinding, betrokkenheid en positieve ontwikkelingen in het samenleven. Kunstenaars begeleiden het onderzoek door de organisaties een gezicht en een stem te geven door middel van kunst. In hun kunstwerken laten ze oppervlakte en diepte, donkerte én lichtheid te zien. De expositie bestaat uit kunstwerken, foto's en teksten.

ACTIVITEITEN

MAART - JUNI 2020 HET THUISMUSEUM

- ***Oriëntaalse recepten voor thuis!***
  Toen we met zijn allen in de eerste lockdown thuis kwamen te zitten in maart 2020 en we niet meer uit eten konden in ons favoriete restaurant zijn veel mensen thuis aan het koken geslagen. Zeker met een groot gezin kan dat nog wel eens een uitdaging zijn. Misschien weet je zo langzamerhand niet meer wat je vanavond weer moet voorschotelen of ben je op zoek naar nieuwe recepten voor wat afwisseling.

  Vanuit deze insteek hebben wij wekelijks tips gegeven voor recepten uit het oude Midden-Oosten, die je gemakkelijk zelf thuis kunt maken. Veel van deze gerechten vinden hun oorsprong in het Romeinse Rijk of in het oude Egypte. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Romeinse gevulde dadels, Arabische koekjes of snoepjes uit het oude Egypte. Naast snacks en volwaardige diners, stonden er ook meerdere dranken op het menu. Zo kun je bijvoorbeeld aan de slag met Arabische koffie of met een Romeinse wijn.

In de bijlage vind je een aantal voorbeelden van deze recepten.

- ***Knutselactiviteiten voor kinderen***
  Omdat bezoekers niet naar het museum konden, brachten wij het museum naar hen toe! Met tips voor leuke en leerzame knutselactiviteiten die gewoon thuis gedaan konden worden, zoals armbandjes weven, vilten ballen maken, olielampjes kleien en Romeinse spelletjes.

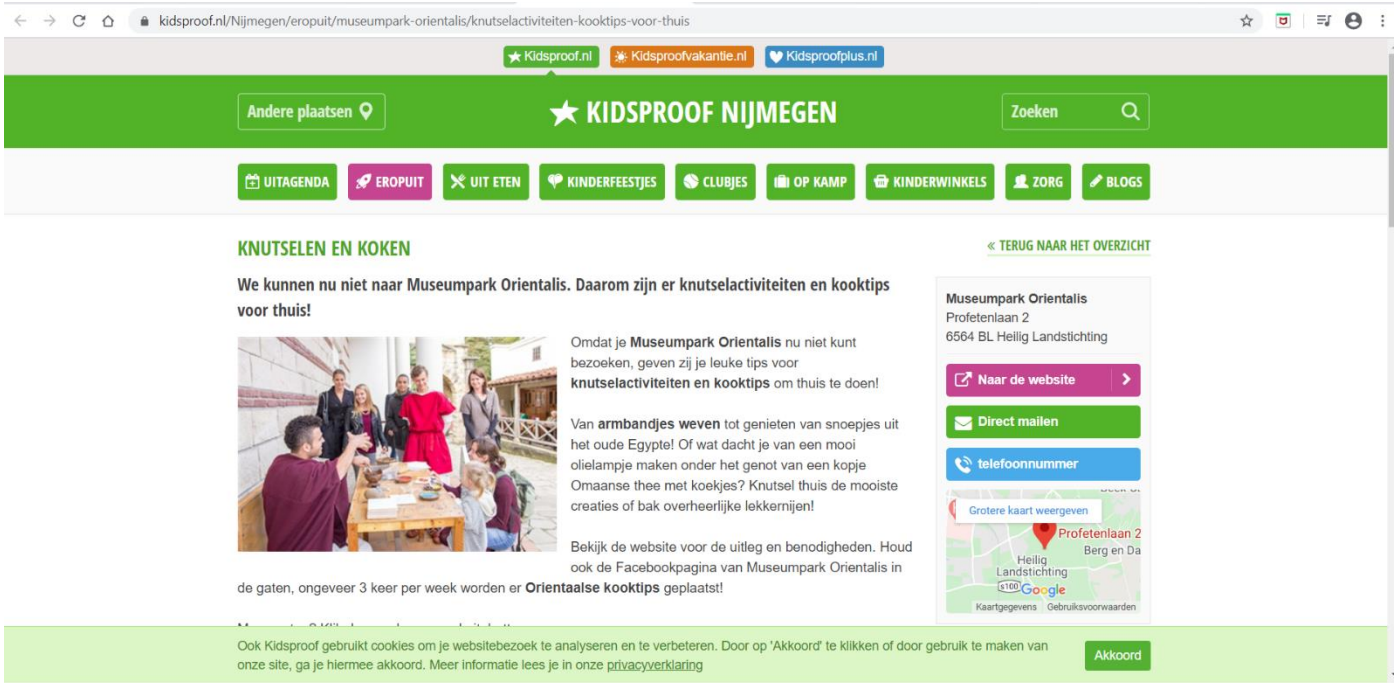

DONDERDAG 2 JULI

Officiële opening van de tentoonstelling “Op weg naar het paradijs”. Openingshandeling door wethouder van gemeente Berg en Dal mw. A. Visser.

11 JULI – 23 AUGUSTUS 1000 JAREN EN 1 DAG

Een Orientalis ontdekkingstas met een activiteitenboekje voor kinderen. Om op eigen houtje en coronaproof het museum te ontdekken aan de hand van allerlei activiteiten die de kinderen zelf konden doen met behulp van hun ouders/begeleiders.

18 JULI – 23 AUGUSTUS ZOMERPROGRAMMA 2020 "ZOMERKRIEBELS"

In de zomerperiode is het programma "Zomerkriebels" uitgevoerd met kindertheater, optredens van bands, opera, beeldende kunst en exposities, woordkunst, buikdansen, diverse ambachten om naar te kijken en mee te doen. Reenactors waren aanwezig en Romeinse spelen voor de kinderen. Het Romeinse verleden kreeg zijn verdiende aandacht. De inhoud van diverse culturele uitingen verwees naar de missie van ons museumpark en het verhaal dat we willen vertellen over 'wat men nergens anders vindt'.

In bijlage 1 is het programma "Zomerkriebels" weergegeven.

12 – 14 DECEMBER FEEST VAN LICHT

Het Feest van Licht is een beleefprogramma van licht met artistieke, verrassende en gevarieerde lichtobjecten. Van gigantische kaarsen midden in de woestijn tot drijvende lichtornamenten op het meer. Het geheel in een verstillende en (bijna) sprookjesachtige sfeer waarbij de bezoekende wandelaar wordt uitgenodigd om zich te bezinnen op de eigen interpretaties, gevoelens en gewaarwordingen van licht in de bijzondere wereld van Orientalis.

Elke dag een speciaal programma

Van 12.00 tot 16.00 uur is er elke dag een speciaal programma voor kinderen. Kinderen kunnen de voorstelling van 'Professor Bombasticus en de Vierde Koning' bezoeken. Ook kunnen ze op een leuke manier kennis maken met oude ambachten. In het kinderatelier een lieveling (bloem van keramiek) maken, of samen versieringen maken, deze in de wensboom hangen en tegelijkertijd een wens doen! Het buitenprogramma is een coproductie van Orientalis en Cultuurhuis De Lindenberg Nijmegen.

Een video voor thuis

Toen na drie dagen Feest van Licht de deuren weer gesloten moeten worden, hebben we een video gemaakt om de sfeer vast te leggen en bezoekers thuis toch de mogelijkheid te bieden een kijkje te nemen bij Feest van Licht vanuit hun woonkamer.

De video is te bekijken op het YouTubekanaal van Museumpark Orientalis via de volgende link:

https://youtu.be/HqCKF5khOUM

ORIENTALIS EN INTERNE ORGANISATIEONTWIKKELING

De Raad van Toezicht koos begin 2020 voor een governance model bestaande uit een directeur en een bestuurder, twee rollen verdeeld over twee personen. Vastgesteld werd dat de implementatie van het Toekomstplan gediend is met een directiecompetentie, die dagelijkse leiding over programma en bedrijfsvoering heeft. Voor vervolg en uitwerking van het Toekomstplan is een bestuurlijke competentie nodig, die het plan verder brengt in samenwerking met subsidienten, externe relaties en relevante actoren in de lokale, regionale en (inter)nationale omgeving van Orientalis.

Per 1 mei trad de heer Hans Jansen in dienst als directeur, per 1 juli trad de heer Walter Hamers in dienst als bestuurder. Het Toekomstplan "Cultuurpark Heilig Land" werd de basis voor hun werkzaamheden, hetgeen resulteerde in een zomerprogramma "Zomerkriebels". Een bijzondere en authentieke verzameling van activiteiten en performances die aansloten bij de missie van het museumpark. Niettegenstaande de positieve bezoekersreacties en positieve exploitatiecijfers was het toch noodzakelijk een sanering per 1 oktober door te voeren. Per die datum heeft de directeur op eigen verzoek de werkzaamheden beëindigd. Met de reductie van 25% van de exploitatielasten – zowel personeel als overige lasten – kon Orientalis het najaar in. Besloten werd om het park een maand eerder te sluiten dan gebruikelijk voor individuele bezoekers. Op 12 december werd het park weer geopend voor individueel bezoek met het Feest van Licht, maar op 14 december weer gesloten vanwege de strengere lockdown-maatregelen.

De ontwikkeling van de organisatie is positief. Op uitvoerend niveau krijgt de samenwerking met interne en externe partijen in groen- en gebouwelijk beheer steeds meer vorm en wordt efficiencyverbetering bereikt. In 2021 zullen we plannen implementeren.

De vernieuwde werkwijze in de exploitatie van het museumpark is dit jaar ingezet. Het museumpark wordt als decor ingezet – zowel fysiek als publicitair – voor programma's over levensbeschouwing en bezinning. Het decor vertelt het verhaal, het experience-programma laadt het verhaal. Externe organisaties worden uitgenodigd om op dit thema's publieksprogramma's aan te bieden. De interne organisatie verzorgt naast de administratie en bezoekersontvangst het programmamanagement, het parkbeheer en de exposities. Het aantal vrijwilligers is constant gebleven. De werkwijze van het team vrijwilligers is in aanzet vernieuwd. Er zijn rollen gedefinieerd en belangstellingsgesprekken gevoerd. In 2021 worden teams geformeerd met gelijksoortige rollen. Een uitbreiding en vernieuwing van het vrijwilligersteam wordt nagestreefd. Betrokkenheid bij beleid en organisatie wordt vergroot. Subsidies voor scholing en training zijn aangevraagd.

Het Feest van Licht 2020 was een succesvolle aanpak in dit nieuwe exploitatiemodel. In het jaar 2021 zal deze werkwijze zich verder moeten bewijzen.

De personele formatie bedroeg:

Op 01-01-2020: 5,2 Fte
Op 01-07-2020: 4,9 Fte
Op 01-10-2020: 3,8 Fte
Op 01-12-2020: 2,5 Fte

VERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht bestond in 2020 uit de volgende zes personen:

De heer P. de Kort, voorzitter (geb. 30-09-1950)
Mevr. H. Berben, plaatsvervangend voorzitter en voorzitter periode 01-03-2020 t/m 10-06-2020 (geb. 09-09-1953)
Mevr. H. Murre-van de Berg (geb. 14-12-1964)
De heer J. Peters (geb. 01-10-1940)
De heer J. Brenninkmeijer (geb. 31-12-1956)
De heer B. Vaessen (geb. 18-04-1951)
De heer G.E.W. Prick (geb. 13-04-1947)

Het bestuur werd gevormd door:
Mevrouw van de Ven en de heer K. de Ruwe in de periode 01-01-2020 t/m 01-03-2020, de heer de Kort en de heer Peters, gedelegeerd bestuur vanuit de RvT in de periode 01-03-2020 t/m 30-06-2020 en de heer W.H.C.M. Hamers, periode 01-07-2020 t/m heden.

De Raad van Toezicht vergaderde 6 x. De volgende besluiten werden genomen:

1. Goedkeuring jaarrekening en jaarverslag 2019
2. Vaststelling begroting 2020
3. Aanstelling directeur bedrijfsvoering en programma
4. Aanstelling bestuurder
5. Vaststelling strategische documenten: identiteit, implementatie Toekomstplan, 3-jaren plan exploitatie en museumprogramma

De Raad van Toezicht had drie keer een bijeenkomst met de collega besturen van de stichting EHS (Begraaf- en Gedenkpark) en de stichting HLS, Heilig Land Stichting, eigenaar van het museumpark. In deze zogenaamde drie collectieve bijeenkomsten van RvT en bestuur van MPO met besturen van EHS en HLS zijn de volgende besluitengenomen:

- Instelling van een gezamenlijke werkgroep om de gezamenlijke identiteit te beschrijven.
- Vaststelling van de gezamenlijke missie en visie van Cultuurpark Heilig Land in het document “Identiteit en behoud van uitzonderlijk erfgoedensemble”.
- Opdracht aan gezamenlijke werkgroep om – rekening houdend en in overleg met de bewonersinbreng – het inhoudelijke verhaal te verwoorden dat met het uitzonderlijk erfgoedensemble verteld gaat worden.
- Vaststelling van de resultaten van de werkgroep in de documenten “Orientalis een duurzaam perspectief” en het document “Exploitatieopzet Orientalis, Cultuurpark Heilig Land 2021-2023”.

ORIENTALIS IN DE PERS

De organisatie was voortdurend in de schrijvende en beeld-pers aanwezig in het afgelopen jaar. Het onderstaande overzicht is niet volledig, maar is een goede weerslag van de hoogte-, diepte- en hittepunten van 2020.

Zomerkriebels: Kunst, muziek, theater en cultuur in de buitenlucht

Museumpark Orientalis kriebelt deze zomer de zintuigen met het programma 'Zomerkriebels Orientalis', dat van 18 juli tot en met 23 augustus in het buitenpark plaatsvindt. Oor en oog worden vermaakt met kunst, (vertel)theater en muziek gedurende de weekenden, terwijl er op de woensdagen speciale kinderprogramma's zijn.

De authentieke gebouwen in het museumpark vormen het decor voor de sculpturen en objecten van diverse kunstenaars. Zo zijn onder andere 'De zetels' van kunstenaarsduo Huub en Adelheid Kortekaas te bewonderen. Huub en Adelheid: "Begin jaren '70 raakten we steeds meer gefascineerd door het wonder natuur en voelden ons verbonden: Wij zijn natuur! De Zetels geven uitdrukking aan de sacrale, magistrale dimensie van de natuur en hierdoor krijgen ze een bijna menselijke uitstraling." Tijdens Zomerkriebels wordt er in het gehele park nog meer sculptuur en kunst geplaatst.

Voor de muziekliefhebber is er een divers aanbod, van pop tot klassiek tot een avondvoorstelling van operagezelschap Cherubino op het karakteristieke plein van Pilatus. De romeinse reenactmentgroep Germania Inferior, maar ook diverse oude ambachten zijn traditiegetrouw ook in het programma opgenomen.

Met een Grand Finale op 22 en 23 augustus wordt het zomerprogramma knallend afgesloten met een mix van voorstellingen die in de voorafgaande weken voorbij zijn gekomen.

De optredens vinden plaats in een volledig Coronaproof museum. Omdat het park 30 hectare oppervlakte beslaat, kunnen bezoekers hier makkelijk voldoende afstand houden tot andere bezoekers. Kaarten moeten wel van te voren online gekocht worden op de site van Orientalis. Meer info over het programma en tickets is te vinden op www.museumparkorientalis.nl.

Hans Jansen nieuwe directeur Museumpark Orientalis

Sinds 1 mei is Hans Jansen de nieuwe directeur van Museumpark Orientalis in Heilig Landstichting. Hij volgde Erna op, die jarenlang het museumpark heeft geleid.
Het Museumpark trekt de laatste jaren weer meer bezoekers en Hans Jansen is vastbesloten om het nog succesvoller te maken door meer publiek aan te trekken. Zo wil Jansen de geschiedenis van het Rijk van Nijmegen aan het museum verbinden. „Voor de Duitse bezetting heeft een rabbijn op het station in Nijmegen veel Joodse vluchtelingen uit Duitsland opgevangen en verder geleid: aan hem wil ik in het Joodse dorp een kamer wijden. En zoiets wil ik ook met de Romeinen doen." zo verklaarde hij tegenover de Gelderlander. Deze zomer nog moet er een uitgebreid muziek- en theaterprogramma komen. „Het museumpark is 30 hectare groot. Dus ook in de 1,5 metermaatschappij kunnen wij bandjes en theatergroepen de ruimte geven voor openluchtconcerten en -voorstellingen." Nog in deze coronatijd wil Jansen een profiel neerzetten van een veilig museum. „Je kunt hier met je gezin veilig terecht voor een vakantiedagje. Het terrein is zo groot, dat je niemand tegen het lijf hoeft te lopen. Breng je picknickmand mee en ga ergens lekker zitten lunchen."

Vrijwilligerswerk Berg en Dal

Het Vrijwilligerssteunpunt van gemeente Berg en Dal verzamelt alle vacatures uit de gemeente en bemiddelt potentiele vrijwilligers aan organisaties. Zo worden er mensen gezocht om een maatje te zijn, om een gastvrouw of -heer functie te bekleden of om een plaatselijke vereniging te helpen met allerlei werkzaamheden. De vacatures die het Vrijwilligerssteunpunt deze keer uitlicht:

In de houtwerkplaats van Pluryn aan de Zevenheuvelenweg in Groesbeek, worden allerlei houten voorwerpen gemaakt door mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Ben jij een handige klusser en vind jij het leuk om mensen te helpen bij het maken en bedenken van bijvoorbeeld vogelhuisjes, tuinmeubilair, kratjes e.d.? Neem dan contact op met Ton-Willem Beerens tel. 06 29590717 tbeerens@pluryn.nl

Museumpark Orientalis in H.Landstichting is klaar om weer bezoekers te ontvangen. Het museum laat bezoekers kennis maken met het oude midden oosten waar het jodendom, christendom en de islam zijn ontstaan. Wil jij als gastheer of gastvrouw uitleg geven over het museum en daarbij toezien op de 1,5 meter regels? Ben je zelfstandig en werk je graag buiten? Neem dan contact op met Linda Scholte Lubberink tel. 024 3823110 l.scholtelubberink@museumparkorientalis.nl

Ben je geïnspireerd geraakt? Kijk op www.vrijwilligerswerkgelderland.nl/bergendal. Bellen kan natuurlijk ook naar Forte Welzijn tel. 085 0406066. Staat er geen geschikte vacature voor je bij dan gaan we graag met je in gesprek over de mogelijkheden.

Walter Hamers nieuwe bestuurder Museumpark Orientalis

Walter Hamers (Foto: Christaan Schulte)

HEILIG LANDSTICHTING – Per 1 juli a.s. treedt Walter Hamers aan als nieuwe bestuurder van Museumpark Orientalis. Hamers is bestuurder van woningcorporatie Talis en is een bekende naam in het regionale netwerk. Hij is tevens bestuursvoorzitter van stichting ACBN / Vierdaagsefeesten en vervult deze functie tot 1 oktober 2020. Hij is lid van de raad van advies van RvN@, beweging ter versterking van innovatiekracht in de regio. Daarnaast maakt hij deel uit van de Sustainability Board Nijmegen. Met de benoeming van Walter Hamers completeert de Raad van Toezicht de top van de museumorganisatie nadat op 1 juni jl. Hans Jansen als directeur aantrad.

Hanneke Berben, voorzitter Raad van Toezicht: "Met de benoeming van Walter Hamers zijn wij zeer ingenomen. Hij is een waardengedreven bestuurder die werkt met hart en ziel. Wij hebben het volste vertrouwen dat Walter Hamers samen met de directeur en de medewerkers vorm gaat geven aan een mooie toekomst voor het Museumpark Orientalis."
Walter Hamers: "Cultuur brengt kleur aan het leven. Ik vind dat iedereen dat moet kunnen beleven in dit landschapspark met deze unieke combinatie van gebouwen en verhalen. Het Toekomstplan overtuigde me."

Recreatiekrant Overijssel-Gelderland

Reis door de wereld van het jodendom, christendom en de islam

OERVERHAAL Achter het paradijsverhaal van abrahamitische religies lijkt het verhaal van de migratie van homo sapiens door te klinken, stelt **archeoloog Tom Buijtendorp**. Zijn onderzoek vormt de basis van de expositie 'Op weg naar het paradijs' in Museumpark Orientalis.

Tekst Remy Heijmans Foto's Koen Verheijden

De zoektocht naar het paradijs is nooit af

Van de Hof van Eden tot Walhalla, de meeste religies kennen een paradijs.

'Theologisch heeft zo'n basisvertelling een functie: de boodschap blijft beter hangen'

Opening 'Op weg naar het Paradijs' in Orientalis

Tot en met 25 oktober 2020 is in het binnenmuseum van Museumpark Orientalis te Heilig Landstichting de bijzondere tentoonstelling 'Op weg naar het Paradijs' te bezoeken.

Hoe verhoudt het paradijsverhaal van de tuin van Eden en Adam en Eva zich tot de duizenden jaren oude zoektocht van de mens naar het paradijs? De tentoonstelling 'Op weg naar het Paradijs' werpt een bijzonder licht op deze vraag en neemt je mee terug naar de oorsprong van het aardse paradijs, langs het oude Egypte en Babylonië, om uiteindelijk bij het hemelse paradijs uit te komen. Aanleiding voor de tentoonstelling zijn de ontdekkingen die Tom Buitendorp in zijn onderzoek over dit onderwerp heeft gedaan. De expositie is samengesteld in samenwerking met projectleider Wim de Mul.

Op donderdag 2 juli was de feestelijke opening van deze expositie met een welkomstwoord door directeur Hans Jansen en sprekers Walter Hamers (bestuurder), Tom Buijtendorp (samensteller tentoonstelling en auteur boek 'Het ware Paradijs') en Wim de Mul (projectleider). Wethouder Annelies Visser van de gemeente hield een toespraak en verrichtte de openingshandeling met het doorknippen van een lint. Aan deze expositie is veel tijd besteed en zeker de moeite waard om te bezoeken. Een prachtige Egyptische grafkelder, welke al jaren in het museum aanwezig is maar eigenlijk altijd gesloten was, maakt nu deel uit van de expositie.

Wethouder Annelies Visser verricht de openingshandeling voor de nieuwe expositie *Foto: Henk Baron*

RODERICK ZOEKT LICHT

Verlangen naar het Oosten

Museumpark Oriëntalis in Heilig Landstichting herbergt talloze rijksmonumenten. Het park heeft het moeilijk, maar er zijn ook plannen voor een schitterende toekomst ondanks de crisis.

Reformatorisch Dagblad 10,9°

Home Laatste nieuws Kerk & religie Opinie Binnenland Politiek Buitenland Economie Koninklijk Huis

Definitief einde dreigt voor Museumpark Orientalis

Gert Janssen 14 september 2020 19:50 | Gewijzigd:14 september 2020 19:52

Ruimte zat in Orientalis voor een veilig dagje uit

H. LANDSTICHTING. Per 1 juni gaat Museumpark Orientalis weer open, met aan het roer een nieuwe directeur. Per 1 mei jl. heeft Erna van de Ven het stokje overgedragen aan Hans Jansen. " Bijzonder aan Orientalis is dat het midden in een bosrijk gebied van 30 hectare ligt. In alle rust en ruimte genieten van de natuur, zonder andere bezoekers tegen het lijf te lopen, dat is het unieke voordeel van Museumpark Orientalis in de 1,5 meter samenleving".

Er is de afgelopen weken druk gewerkt om het museum om te bouwen tot een veilig dagje uit binnen het Rijk van Nijmegen. Dat houdt in dat het museum een beperkt aantal bezoekers kan ontvangen. Bezoekers kunnen op datum tickets bestellen om drukte bij de kassa te voorkomen. Er staan informatieborden om bezoekers te wijzen op de maatregelen en er zijn extra medewerkers om bezoekers hierin te begeleiden.

Picknicken in het gras of woestijnzand met zelf meegebrachte etenswaren, of een bezoek brengen aan de horeca, het kan allebei. Ondertussen kun je genieten van al het moois dat het park te bieden heeft, want in deze periode staat de natuur volop in bloei. In de verschillende dorpen en de Oriëntaalse sferen waan je je echt even in het buitenland. In de Romeinse straat vind je veel sfeer en een originele Romeinse Herberg. Het museum is een goede plek om helemaal tot rust te komen, maar ook kan jong en oud er terecht voor een interactief programma. Sommige activiteiten waarbij fysiek contact nodig is, zoals het schilderen van henna, zullen niet meer mogelijk zijn. Daarom zijn er activiteiten bedacht die bezoekers met behulp van uitleg op afstand zelf kunnen uitvoeren. Ook zijn er diverse tentoonstellingen te bezoeken.

Hans Jansen: "Met nieuwe technieken, zoals een app voor kinderen waarmee ze op zoek kunnen naar een Romeinse helm of een app speciaal voor natuurliefhebbers, wil ik het museum nieuw leven inblazen en op andere manieren meer interactie creëren". Jansen geeft ook aan dat er samen met het team gekeken wordt naar het verbeteren van het product en naar nieuwe economische dragers. Hierbij kun je denken aan muzikale events of theatergroepen die in de buitenlucht willen optreden. Er zullen meer samenwerkingen worden aangegaan. De historische gebouwen in het park bieden bijvoorbeeld de perfecte plek voor kunst. Kortom, er komen meer keuzemogelijkheden voor bezoekers. Of je nou van natuur, religie of vormen van kunst houdt, voor ieder is er wat wils.

JAARREKENING 2020

CIJFERS

Balans per 31 december 2020 (na verwerking resultaatbestemming)

	31-12-2020 €	31-12-2019 €
Activa		
Materiele vaste activa		
Inventaris	5.000	5.000
Vlottende activa		
Voorraden	0	757
Vorderingen		
Debiteuren	0	50.496
Belastingdienst omzetbelasting nov. dec. 2020	17.525	15.337
Belastingdienst suppletie 2020	1.309	0
Overlopende activa	0	91.934
Liquide middelen	101.377	90.622
Totaal actief	**125.211**	**254.146**
	==========	==========
Passiva		
Eigen vermogen		
Algemene Reserve	103.290	83.625
Resultaat lopend boekjaar	-15.295	19.665
Totaal algemene reserve	**87.995**	**103.290**
Schulden op korte termijn		
Belastingdienst	0	4.773
Crediteuren	30.250	92.418
Overlopende Passiva / reserve vakantiegeld	4.966	39.431
Lopende projecten	2.000	14.234
Totaal Passief	**125.211**	**254.146**
	==========	==========

Exploitatierekening over 2020

	2020 €	2019 €
Baten		
Opbrengsten		
Directe opbrengsten	173.170	381.624
Bijdragen		
Subsidies -/- kosten externe geldwerving	229.126	22.000
Bijdragen / giften en donaties	9.834	92.968
Som van de baten	**412.130**	**496.591**
	==========	==========
Lasten		
Beheerlasten	290.598	404.807
Kosten collectie en publieksfuncties	42.440	70.226
Kosten projecten en tentoonstellingen	57.646	0
Rente	0	-1
Saldo Bijzondere lasten / baten	36.741	1.894
Som van de Lasten	**427.425**	**476.926**
	==========	==========
Exploitatiesaldo	**- 15.295**	**19.665**
	==========	==========

TOELICHTING JAARREKENING 2020

Algemeen

De lock down maatregelen waren tekenend voor het jaar 2020. In september is besloten om een bezuiniging door te voeren en de vaste lasten te reduceren om flexibiliteit te verkrijgen in de programmering en rust ten behoeve van de uitvoering van het Toekomstplan. De subsidies die toegekend werden vanwege de Corona-crisis zijn een belangrijke pijler geweest voor de bedrijfsvoering van dit jaar.

Opbrengsten

Gezien de beperkte openingstijden van het museumpark als gevolg van de lock down maatregelen zijn de bezoekersaantallen achtergebleven bij het aantal gasten in 2019. Desalniettemin was de belangstelling voor het museumpark aanzienlijk in de periode 1 juni tot 1 oktober alsmede bij de heropening op 12 december die helaas slechts vier dagen duurde. De programma's "Zomerkriebels" en "Feest van Licht", beiden in een geheel vernieuwde opzet waren in trek. Dat zagen we aan de hoge bezoekersaantallen in de periode dat er programma werd aangeboden, vooral weekenden en bij het aanbod van jeugd/kinderprogramma. De ontvangen subsidies als bijdragen voor loonkosten, operationele kosten en projecten waren van levensbelang in 2020. Naast de gemeente Berg en Dal en de provincie, werden belangrijke bijdragen ontvangen van het Kickstart Cultuurfonds, het Mondriaanfonds en het Prins Bernhard cultuurfonds.

Bedrijfslasten

In de loop van 2020 zijn de personele en vast lasten teruggebracht om de tering naar de nering te zetten, flexibiliteit te realiseren en ruimte te creëren om het Toekomstplan "Orientalis, Cultuurpark Heilig Land" te implementeren. Tevens werd voor een exploitatiemodel gekozen waarbij de openingstijden voor individueel bezoek zijn bepaald op – in ieder geval – vijf momenten per jaar. Dat zijn meerdaagse openstellingen in perioden van Pasen, Offerfeest, Zomer, Herfst en Kerst waarbij programma wordt aangeboden dat gerelateerd is aan de missie van Orientalis, het erfgoedensemble en het verhaal dat verteld wordt in het park. Voor deze perioden is gekozen met het oog op de religieuze wortels van het museumpark. Het park is dagelijks geopend voor gepland educatief programma en groepsbezoek.

De bedrijfs- en personele lasten zijn met 25% teruggebracht. De personele formatie bewoog zich van 5,2 fte naar 2,5 fte. De samenwerking met de uitbater van de Romeinse Herberg werd met wederzijds goedvinden en in goed onderling overleg beëindigd na 32 jaar. Het vernieuwde exploitatiemodel nodigt externe organisaties uit om programma uit te voeren. Met de huidige formatie wordt het park en de museumcollectie beheerd. Het aantal vrijwilligers is constant gebleven.

Ten aanzien van de balans merken wij op dat het belangrijkste verschil met de balans van 2019 wordt veroorzaakt door afboeking van oude niet meer relevante posten teneinde in 2021 met een schone lei te beginnen. Het netto resultaat van deze correcties was ± 6000 euro en werd geboekt als buitengewone last.

CONTACTGEGEVENS

Stichting Museumpark Orientalis
Profetenlaan 2
6564 BL Heilig Landstichting

Kantooradres
Monseigneur Suyslaan 4
6564 BV Heilig Landstichting

Telefoonnummer
024-382 31 10

Website
www.museumparkorientalis.nl

E-mailadres
info@museumparkorientalis.nl

Kamer van Koophandel nummer
09128751

Museumpark Orientalis heeft een ANBI-status

Bankrekeningnummer
NL20 ABNA 0628 728 689

Wij onderschrijven de Governance Code Cultuur, Code Diversiteit & Inclusie en Fair Practice Code.

BIJLAGE 1 PROGRAMMA ZOMERSEIZOEN 2020 “ZOMERKRIEBELS”

18 JULI - 23 AUGUSTUS ZOMERKRIEBELS

De hele zomervakantie was er op de woensdagen en in de weekenden programma voor jong en oud volgens onderstaand poverzicht.

DE WOENSDAGEN 15, 22, 29 JULI EN 5, 12 EN 19 AUGUSTUS

- Kindertheater “Bomba wordt Romein”
- Verhalenverteller Eelco vertelt spannende verhalen uit het Midden-Oosten

ZATERDAG 18 JULI

- Optredens van de Nederlandse popband Dan August en het duo Frappant
- Romeinengroep Germania Inferior
- De drie smeden laten hun smeedkunsten zien

ZONDAG 19 JULI

- Optredens van de Nederlandse popband Dan August en het duo Frappant
- De Kirtangroep uit Berg en Dal met mantrazang

ZATERDAG 25 JULI

- Opera Cherubino
- Romeins textiel

ZONDAG 26 JULI

- Opera Cherubino
- Romeins textiel

ZATERDAG 1 AUGUSTUS

- Optredens van de Nederlandse popband Dan August
- Romeins textiel

ZONDAG 2 AUGUSTUS

- Optredens van de Nederlandse popband Dan August
- Romeins textiel

ZATERDAG 8 AUGUSTUS

- De Woordkunst Bende met Spoken Word en poëzie
- Romeinengroep Fectio
- Reenactors geven gladiatorentrainingen en demonstraties
- De 3 smeden laten hun smeedkunsten zien
- Optredens van het duo Just us2
- Mr. Diamond: Een spectaculaire goochel- en vuurspuwshow

ZONDAG 9 AUGUSTUS

- Romeinengroep Fectio
- Reenactors geven gladiatorentrainingen en demonstraties
- Optredens van een zangkwartet met licht klassieke muziek
- Mr. Diamond: Een spectaculaire goochel- en vuurspuwshow
- Optredens van The Magical Mystery Band
- Zang door het koor Ad Fluvium

ZATERDAG 15 AUGUSTUS

- Optredens van de Braziliaanse band Caxixi en het duo Frappant
- De reizende kunst expo show your hope
- Buikdansvoorstellingen in het Arabisch dorp

ZONDAG 16 AUGUSTUS

- Optredens van de Braziliaanse band Caxixi en het duo Frappant
- De reizende kunst expo show your hope
- Buikdansvoorstellingen in het Arabisch dorp
- De Kirtangroep uit Berg en Dal met mantrazang
- Zang door het koor Ad Fluvium

ZATERDAG 22 AUGUSTUS

- Optredens van de Braziliaanse band Caxixi
- Buikdansvoorstellingen in het Arabisch dorp
- Ambachten om naar te kijken of om zelf uit te proberen waaronder weven, spinnen, vilten, mandenmaken, smeden, rookoven, leerbewerking, Romeinse kruiden, touwslagerij en houtbewerking
- Roofvogelpagode. Met een roofvogel op de foto

ZONDAG 23 AUGUSTUS

- Optredens van de Braziliaanse band Caxixi, het klezmer duo Mayn Kholem en Tarantella, Middeleeuwse muziek
- Ambachten om naar te kijken of om zelf uit te proberen waaronder weven, spinnen, vilten, mandenmaken, smeden, rookoven, leerbewerking, Romeinse kruiden, touwslagerij en houtbewerking
- Roofvogelpagode. Met een roofvogel op de foto

Bedoeïenensoep

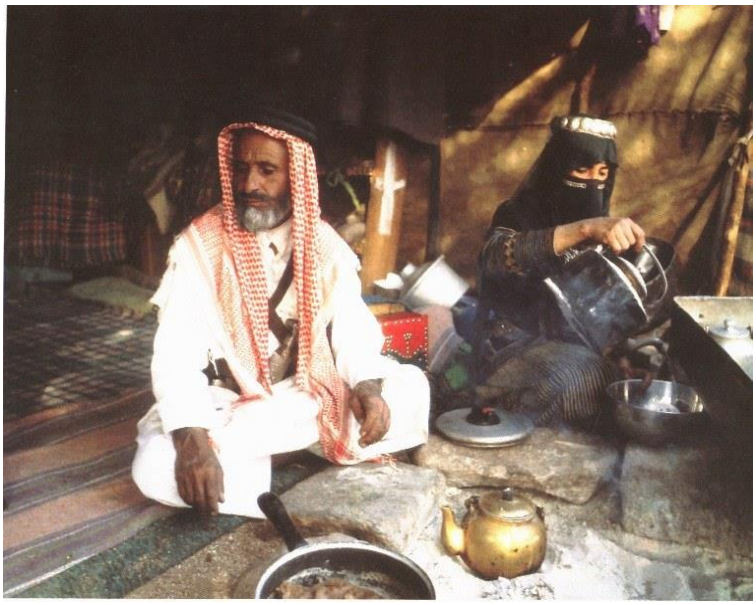

Wat heb je nodig:

-3 Eetlepels olijfolie
-1 Ui
-1 Blik witte bonen
-4 Eetlepels tomatenpuree
-1/2 Theelepel gemberpoeder
-1/2 Theelepel kaneel
-4 Eetlepels citroensap
-Zout en peper naar smaak

De stappen:

1. Verhit de olie en bak hierin de ui al roerend 2 minuten.
2. Voeg de tomatenpuree, het water, het gemberpoeder, kaneel, de bonen en wat zout en peper toe.
3. Breng de soep aan de kook en laat het een tijd lang pruttelen.
4. Als de soep te dik is, voeg dan wat water toe.

De Bedoeïenen hadden niet veel omhanden qua eetwaar. Hun dagelijkse dieet bestond uit brood, kamelenmelk, rijst met wat kruiden en een beetje groente. Als er een reden was om feest te vieren, bijvoorbeeld met trouwerijen of godsdienstige feesten, werd er een geit geslacht. Hoe meer geiten de gastheer kon slachten voor een feest hoe rijker hij was. Het eten werd in een grote pot gekookt, de rijst, de bonen en eventueel het vlees werden met kruiden en uien op smaak gemaakt. Vlees was een welkome luxe.

De bedoeïen die de mogelijkheid hadden om af en toe naar zee te gaan, vingen vis. Zij waren goed in het vangen van vis. Deze vis droogden ze en zo kon de vis een jaar bewaard worden.

Omaanse thee

Wat heb je nodig:

-Thee (het liefst zwarte Turkse thee)
-Suiker (naar smaak)
-Kaneel (gemalen)
-Gember (gemalen of in plakjes)
-Kruidnagels (gemalen of gehele kruidnagels)
-Kardemon (gemalen of geplet)
-Nootmuskaat (gemalen)

De stappen:

1. Zet een pan of ketel gevuld met water en suiker op het vuur en wacht tot het water kookt.
2. Kookt het water doe dan de thee en de specerijen in de ketel.
3. Laat de thee een half uur zachtjes doorkoken.
4. Inschenken door een zeefje

Door het eeuwenlange contact dat Oman altijd gehad heeft met het oosten wijkt de eetcultuur van Oman af van die van de andere Arabische landen. Dit verschil begint al bij de Omaanse thee.

In Oman wordt de thee op een hele andere manier gedronken dan in de rest van de Arabische wereld. De manier van theezetten van de Omani's is eigenlijk typisch voor het Indische subcontinent. Omani's drinken hun thee met veel suiker en kruiden zoals kardemon en kruidnagels. In de winter wordt er bovendien gember toegevoegd. Vaak wordt er ook melk meegekookt.

Romeinse wijn

Wat heb je nodig:

- 500 cl Witte wijn
- 500 cl ater
- 2 a 3 eetlepels honing
- Kaneel, peper, koriander of anijspoeder

De stappen:

1. Breng het water aan de kook.
2. Schenk een kan halfvol met het kokende water
3. Voeg twee of drie eetlepels honing toe. Roer tot de honing is opgelost.
4. Vul de kan aan met de witte wijn
5. Daarna kun je nog kruiden naar smaak toevoegen.

   (Voor kinderen of mensen die liever geen alcohol drinken kun je druivensap gebruiken)

Wijn was de meest gangbare drank in het Romeinse rijk. Door het hele rijk werden druiven geteeld (met uitzondering van Brittannië en het noorden van Gallië).

De Romeinen dronken hun wijn op verschillende manieren. Over het algemeen werd de wijn met water vermengd. Dit verbeterde de smaak en verminderde het alcoholpercentage. Het drinken van pure wijn werd door de Romeinen barbaars gevonden.

Er kon koud of warm water gebruikt worden. Bij warm water krijg je een soort glühwein.

Omdat de wijn vaak nogal zuur was werd er honing toegevoegd en specerijen naar smaak, zoals anijs, kaneel, koriander of peper.

De vinologie was naar verhouding nog primitief. Wijn bedierf snel.

Wijn die zuur was geworden werd niet weggegooid, maar werd gebruikt om posca te maken. Posca was een frisdrank van azijn met water. Handig voor de reiziger en de wandelaar. Een flaconnetje posca op zak en men hoeft alleen maar water te vinden, voor een lekkere limonade. Bovendien werkt azijn desinfecterend, wat geen kwaad kan met onbekend water. Natuurlijk werd de azijn ook op smaak gebracht met kruiden en honing. Het was dan ook absoluut geen pesterij toen Jezus aan het kruis ‘azijn’ (posca dus) te drinken kreeg. Toen Jezus hierover zijn dank uitsprak, bedoelde hij dat niet sarcastisch.

Romeinse kruidenkaas (Moretum)

Wat heb je nodig:

- 1 Pond feta of andere verse kaas
- Groene kruiden (zoals munt, koriander, peterselie, dille, rucola, selderij etc.)
- Olijfolie
- (Wijn)azijn
- Zout

De stappen:

1. Snijd de kaas in kleine stukjes en doe dit in een kom
2. Maal de kruiden fijn in een vijzel, of knip ze in kleine stukjes en voeg ze toe
3. Voeg olijfolie en azijn toe totdat je een smeuïg kaasmengsel hebt
4. Voeg zout naar smaak toe.

Lekker op een toastje of op brood.

Moretum komt van het woord voor vijzel, mortarium, en bestond uit fijngemalen kruiden, zoals pesto. In moretum waren alle groene kruiden geschikt. Meestal werd het vermengd met verse kaas.

In de keuken van het Romeinse huis zie je allerlei Romeins keukengerei.